

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 217/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť

, zastúpeného advokátom
Mgr. Dávidom Štefankom, advokátska kancelária, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Levice v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 403/15/4402 a postupom Krajskej prokuratúry v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 66/2013/4400 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. septembra 2015 doručená sťažnosť

(ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresnej prokuratúry Levice (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom

pod sp. zn. 1 Pv 403/15/4402 a postupom Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 66/2013/4400.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že trestne stíhaný sťažovateľ bol uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 33 Tp 38/2014 zo 16. mája 2014 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tpo 25/2014 z 26. mája 2014 vzatý do väzby podľa § 72 ods. 1 a 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), a to z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Väzba sťažovateľa začala plynúť od 13. mája 2014.

Podaním z 22. januára 2015 adresovaným Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) sťažovateľ podal *„Sťažnosť na postup vyšetrovateľa, dozorujúceho prokurátora, na prietahy v konaní, na sudkyňu pre prípravné konanie a porušovanie ustanovení Trestného poriadku“*, v ktorej okrem iného *„na viacerých stranách rozoberá nedôvodnosť väzobného stíhania v jeho prípade a zároveň požiadal o prepustenie z väzby“*.

Ministerstvo spravodlivosti sťažnosť sťažovateľa zaslalo na vybavenie Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“), o čom sťažovateľa informovalo listom z 3. februára 2015. Ministerstvo vnútra sťažnosť postúpilo Prezídiu Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúre, a tá ho 13. februára 2015 predložila Prezídiu Policajného zboru, Národnej kriminálnej agentúre, Národnej jednotke finančnej polície, expozitúre Západ (ďalej len „národnej jednotka finančnej polície“).

Národná jednotka finančnej polície 18. februára 2015 sťažnosť sťažovateľa postúpila krajskej prokuratúre, ktorej bola doručená 20. februára 2015.

Sťažovateľ zvýraznil, že jeho sťažnosť z 22. januára 2015 obsahovala žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, a o tejto *„nebolo doposiaľ, t. j. k dátumu podania tejto sťažnosti rozhodnuté, t. j. takmer 7 mesiacov ostala žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu na prokuratúre nevybavená“*. Spresňuje, že *„Žiadosť sa nachádzala*

na Krajskej prokuratúre v Nitre od 20. 02. 2015 do 26. 06. 2015, kedy došlo opatrením Kv 66/13/4400-760 zo dňa 26. 06. 2015 k určeníu výnimky z ustanovenia § 46 ods. 7 zákona o prokuratúre a došlo k povereniu okresného prokurátora v Leviciach a ním určeného prokurátora v Leviciach vykonávaním dozoru. Na Okresnej prokuratúre v Leviciach je žiadosť od 26. 06. 2015 do súčasnosti a spis, v ktorom sa nachádza, je evidovaný pod sp. zn. 1 Pv 403/15/4402.“.

Podľa presvedčenia sťažovateľa „v danom prípade nebolo o jeho žiadosti zo strany krajskej prokuratúry a okresnej prokuratúry konané a rozhodované v lehotách predpokladaných zákonom, dokonca nebolo doposiaľ vôbec rozhodnuté. Tým bolo konanie o včasné preskúmanie dôvodnosti ďalšieho trvania väzby sťažovateľa znemožnené, resp. neprimerane predĺžené, hoci sa o žiadosti malo konať urýchlene a prednostne. Došlo zároveň aj k znemožneniu realizácie práva sťažovateľa na periodickú kontrolu dôvodnosti pozbavenia jeho osobnej slobody.“.

V podaní z 2. februára 2016 označeným ako „Doplnenie Ústavnej sťažnosti“ doručeným ústavnému súdu 5. februára 2016 sťažovateľ zopakoval, že okresná prokuratúra a krajská prokuratúra mu svojím postupom „znemožnila... periodickú kontrolu dôvodnosti pozbavenia slobody. Podľa názoru sťažovateľa porušenie práva v jeho prípade, najmä s prihliadnutím na časový odstup od podania žiadosti, je z ústavnoprávneho hľadiska neospravedlňiteľný a netolerovateľný a preto už nie je možné zhojiť právo a nezákonnosť dodatočným rozhodnutím. Sťažovateľ má za to, že ako prostriedok zabezpečenia osobnej slobody obvineného a zabránenia jeho ďalšieho porušovania by malo byť prijaté opatrenie znamenajúce okamžité ukončenie uplatňovaného väzobného obmedzenia.“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že:

„1. Krajská prokuratúra v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 66/2013/4400 a Okresná prokuratúra v Leviciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 403/15/4402 porušili právo sťažovateľa na urýchlene rozhodnutie o žiadosti sťažovateľa v prípravnom konaní

o prepustenie z väzby podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 33 Tk/1/2016 sa prikazuje, aby sťažovateľa prepustil neodkladne z väzby na slobodu.

3. Sťažovateľovi Ústavný súd SR priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,72 EUR, ktoré sú Krajská prokuratúra v Nitre a Okresná prokuratúra v Leviciach povinné spoločne a nerozdielne vyplatiť na účet Advokátskej kancelárie Dávida Štefanku, so sídlom Kutlíkova 17... Bratislava... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či jeho prijatie na ďalšie konanie (§ 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nebránia dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 403/15/4402 a postupom krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 66/2013/4400, ku ktorému malo

dôjst' tým, že o žiadosti sťažovateľa z 22. januára 2015 o prepustenie z väzby na slobodu nebolo do podania sťažnosti označenými orgánmi verejnej moci rozhodnuté, čím došlo k porušeniu zásady urýchlenosti konania o väzbe, ako aj znemožneniu periodickej kontroly dôvodnosti pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pri námietke porušenia základných práv sťažovateľov podľa čl. 17 ústavy skúma požiadavky kladené na zákonnosť väzby v zmysle čl. 5 dohovoru. V tejto súvislosti ústavný súd už viackrát vyslovil, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). Z uvedenej zásady vyplýva, že každé porušenie zákona v prípade rozhodovania o väzbe zakladá aj porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru, pričom v súvislosti s otázkou zákonnosti väzby v konaní pred súdom je podľa judikatúry ústavného súdu podstatné, že bez rozhodnutia všeobecného súdu nemožno považovať väzbu za zákonnú (I. ÚS 187/07, III. ÚS 16/09). V citovaných ustanoveniach týkajúcich sa práva na osobnú slobodu je obsiahnuté aj právo iniciovať konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie,

ak je táto nezákonná (napr. III. ÚS 7/00 a III. ÚS 255/03, pozri aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva – ďalej len „ESLP“ z 21. 12. 2000 vo veci Vodeničarov c. Slovenská republika, § 33 – § 36). Ústavný súd zdôraznil aj to, že v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru je osoba vo väzbe oprávnená na preskúmanie procesných a hmotných podmienok, ktoré sú potrebné pre „zákonnosť“ tejto väzby v zmysle dohovoru, pričom požiadavka preskúmania hmotných podmienok znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace pre a proti väzbe a rozhodnúť s poukazom na kritériá právne, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, ako aj prepustiť osobu na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú (III. ÚS 79/02).

Aj podľa názoru ESLP je požiadavka zákonnosti väzby podľa vnútroštátneho zákona („lawfulness“), na ktorú odkazuje čl. 5 ods. 1 dohovoru (pozri pojmy „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a „zákonné“), primárna, avšak nie rozhodujúca. Väzba musí byť navyše v súlade s účelom citovaného ustanovenia dohovoru – zabrániť, aby bola osoba zbavená slobody svojvoľne – a tiež v súlade s dohovorom vrátane všeobecných princípov obsiahnutých v ňom výslovne alebo implikovane (pozri obdobne napr. rozsudky vo veciach Winterwerp v. Holandsko z 24. 10. 1979, séria A, č. 33, s. 19 – 20, § 45 a Baranowski v. Poľsko z 28. 3. 2000, č. 28358/95, § 51).

Pritom pojem „zákonnosti“ väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru má ten istý význam ako v odseku 1 tohto článku. Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru, všeobecné zásady v ňom obsiahnuté a účel obmedzení, ktoré pripúšťa čl. 5 ods. 1. V zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru je osoba vo väzbe oprávnená na preskúmanie procesných a hmotných podmienok, ktoré sú podstatné pre „zákonnosť“ tejto väzby v zmysle dohovoru (napr. rozsudok vo veci Brogan and Others v. Anglicko z 29. 11. 1988, séria A, č. 154 - B, § 65 a už citovaný rozsudok vo veci Jecius v. Litva, § 100).

Požiadavka preskúmania hmotných podmienok („substantive requirement“) znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace pre a proti väzbe a rozhodnúť s poukazom na kritériá právne, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, ako aj prepustiť osobu

na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú (napr. rozsudok vo veci Schiesser v. Švajčiarsko zo 4. 12. 1979, séria A, č. 34, § 31).

Medzi požiadavky preskúmania zákonnosti väzby a rozhodnutia o nej v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru patria aj:

- účinná kontrola zákonnosti väzby (rozsudok ESLP z 10. 10. 2000 vo veci Grauzinis v. Litva, č. 37 975/97),
- podstatné opatrenie, ktoré zabezpečí jedincovi procesnú spravodlivosť („*substantial measure of procedural justice*“; rozsudok ESLP z 20. 6. 2002 vo veci Al-Nashif and others v. Bulharsko, č. 50963/99),
- vzhľadom na dramatický vplyv pozbavenia slobody na základné práva jedinca konanie podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru musí v zásade spĺňať základné požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok ESLP z 13. 2. 2001 vo veci Garcia Alva v. Nemecko, č. 23541/94), pričom princíp spravodlivosti („*fairness*“) v zmysle posledného označeného článku zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné dôvody (rozhodnutie ESLP o prijateľnosti sťažnosti z 26. 2. 2002 vo veci Bufferne v. Francúzsko, č. 54367/00),
- primeraná súdna odpoveď („*adequate judicial response*“; rozsudok ESLP z 10. 10. 2000 vo veci Grauslys v. Litva, č. 36743/97).

Podstata sťažnosti sťažovateľa spočíva v jeho tvrdení, že o jeho podaní z 22. januára 2015 označenom ako „*Sťažnosť na postup vyšetrovateľa, dozorujúceho prokurátora, na prieskumy v konaní, na sudkyňu pre prípravné konanie a porušovanie ustanovení Trestného poriadku*“ adresovanom ministerstvu spravodlivosti nebolo do podania sťažnosti ústavnému súdu rozhodnuté ako o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, a tým nebolo zákonnosti pozbavenia jeho osobnej slobody rozhodnuté urýchlene a zároveň mu týmto mala byť odňatá možnosť periodickej kontroly dôvodnosti trvania väzby.

V značne obsiahlom podaní sťažovateľa z 22. januára 2015 (podanie je napísané na desiatich stranách) doručenom ministerstvu spravodlivosti 2. februára 2015 je vo vzťahu

k preskúmvanej skutočnosti, t. j. časti, ktorú sťažovateľ považuje za žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, uvedené:

„V tejto súvislosti si dovoľím poukázať nakoľko niektorým obvineným je obmedzená osobná sloboda aj na ustanovenie Trestného poriadku, v ktorých je uvedené, že súd je povinný sa zaoberať dôvodmi väzby v každom štádiu trestného konania a dôsledne posudzovať nielen ich pretrvávanie, ale s ohľadom na zásadu proporcionality aj hľadať a skúmať, či nie sú splnené zákonné podmienky na nahradenie väzby. Väzba predstavuje najzávažnejší zásah do osobnej slobody. Mám za to, že v tomto prípade sa nepreukázal ani jeden dôvod väzby a s ohľadom na primeranosť a zdržanlivosť nie je nevyhnutné, aby pre dosiahnutie účelu trestného konania a aby naďalej trvala obvineným väzba a aby trvalo závažné zasahovanie do základných práv obvinených priamym výkonom väzby. Väzba nie je trest, nemá mať výchovné poslanie a nemá byť prostriedkom na uľahčenie trestného stíhania. Upozorňujem na skutočnosť, že súd sa pri posudzovaní dôvodov trvania väzby musí zaoberať konkrétnymi dôvodmi existujúcimi v čase jeho rozhodovania, ktoré by odôvodňovali záver, že by osoba mohla pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Obmedzenie osobnej slobody väzbou je natoľko závažným zásahom do ľudských práv chránených Ústavou SR (čl. 17ods. 5), Listinou základných práv a slobôd ako aj iných medzinárodných dokumentov prijatých Slovenskou republikou, že jej použitie je možné len v odôvodnených prípadoch a má trvať len po nevyhnutnú dobu.

Dôvody väzby u viacerých obvinených v tejto trestnej veci podľa môjho názoru nie sú § 71 ods. 1 písm. a) (ujde alebo sa bude skrývať) doteraz žiadnym spôsobom neboli preukázané a potvrdené, tendencie k útekom obvinení nemajú a ani sa trestným stíhaním necítia v ohrození; prípadne vyhýbaniu trestného stíhania im nehrozí, na čo by ani nemali dostatok prostriedkov a finančných možností. Uvedené tvrdenia nie sú nijak preukázané a potvrdené. Poznám prípad, keď bol obvinený skoro rok vo väzbe v inej trestnej veci a po prepustení žiadnym spôsobom neutekal ani sa nevyhýbal trestnému stíhaniu. Prítomnosť obvineného na hlavnom pojednávaní treba zabezpečiť predovšetkým prostriedkami predpokladanými v ustanovení § 120 TP. Zároveň vysoký trest možno považovať za dôvod väzby len za predpokladu zistenia niektorej ďalšej konkrétnej skutočnosti týkajúcej sa najmä osoby páchatela alebo okolností prípadu. Pri posudzovaní tohto dôvodu treba zistiť aj skutočnosť, či uloženie vysokého trestu aj reálne hrozí. § 71

ods. 1 písm. b) (bude pôsobiť na svedkov, znalcov...) V tejto veci bolo vypočítaných množstvo svedkov, podľa môjho názoru niet žiadneho konkrétneho dôvodu obávať sa, že by hocikto z obvinených mohol na niekoho pôsobiť. V prvom rade sa to doterajším vyšetrovaním ani nepreukázalo, že by sa o takéto konanie mal niekto z obvinených pokúsiť alebo dopustiť. V druhom rade byť v tzv. kolúznej väzbe z dôvodu príbuzenských vzťahov považujem za závažné porušenie základných ľudských práv a slobôd... Skoro všetci obvinení v tejto veci sú bezúhonní ľudia a preto nie je u nich dôvod § 71 ods. 1 písm. c) a preto u nich nie ja ani predpoklad, že by mohli pokračovať v trestnej činnosti, za ktorú sú stíhaní. V tejto veci navyše dochádza k prieťahom zo strany vyšetrovateľa Policajného zboru, sú v súčasnosti už vypočúvaní po väčšinou iba tí svedkovia, ktorí nemajú s trestnou činnosťou uvedenou v uznesení o vznesení obvinenia nič spoločné veľakrát ani nevedia, že obvinení sa mali dopustiť nejakého konania, ktoré je považované za trestnú činnosť. Zo strany vyšetrovateľa Policajného zboru považujem predvolávanie viacerých svedkov za účelové a s cieľom úmyselne predlžovať prebiehajúce trestné konanie. Výsluchmi sú obťažovaní zmámi a rodinní príslušníci obvinených, čo považujem za v právnom štáte neprípustné. Taktiež dodnes nie sú vypracované v tejto trestnej veci ani znalecké posudky. Znalecký posudok má byť podľa zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch 382/2004 Z. z. nestranný, čím aj objektívny a ak už má zhodnotiť údaje, má ich zhodnotiť jednotlivo, aj ako celok, a jednotlivé údaje vo vzťahu k celkovým údajom. Vyšetrovateľom... vybratá znalecká organizácia... uvedené zákonné požiadavky nespĺňa. Nemôžem ju považovať za nestrannú. ...spolupracuje s poškodenou spoločnosťou...

Vrátil by som sa však k postupu vyšetrovateľa....

... Nakoľko všetko nasvedčuje tom, že celé prípravné konanie je nezákonné a nespravodlivé, nie sú žiadne dôvody aby ma sudca, prokurátorka krajskej prokuratúry obmedzovali a preto týmto žiadam o prepustenie z väzby...

Na základe vyššie uvedeného vás žiadam o preskúmanie všetkých skutočností uvádzaných v tejto sťažnosti, o preverenie postupu vyšetrovateľa..., ktorý účelovo naťahuje prebiehajúce prípravné konanie v tejto trestnej veci, postupu prokurátora Krajskej prokuratúry pri vykonávaní dozoru a preverenie postupu sudkyne pre prípravné konanie pri zaoberaní sa resp. nezaobieraní sa vznesenými námietkami zaujatosti. “

Ústavný súd akceptuje tvrdenie sťažovateľa, že v citovanej časti podania z 22. januára 2015 je obsiahnutá aj jeho požiadavka na prepustenie z väzby na slobodu. Rovnako ústavný súd súhlasí s tvrdením, že v zmysle ustanovení § 79 ods. 3 Trestného poriadku má byť o takejto žiadosti bez meškania rozhodnuté. Spolu s námietkou sťažovateľa, že o jeho žiadosti nebolo do podania sťažnosti ústavnému súdu rozhodnuté (14. septembra 2015), tieto okolnosti skutočne signalizujú možný zásah do jeho základného práva na osobnú slobodu.

Ústavný súd na tomto mieste považuje za potrebné zvýrazniť, že v každom jednotlivom prípade tvrdeného porušenia základného práva na osobnú slobodu je povinný pri svojom rozhodovaní prihliadať aj na konkrétne okolnosti preskúmvanej veci (obdobne pozri II. ÚS 353/06, II. ÚS 142/07, II. ÚS 80/08, I. ÚS 59/2016 a pod., ale vyplýva to aj z mnohých rozhodnutí ESLP napr. *Letellier proti Francúzsku*, rozhodnutie z 26. 6. 1991, *Annuaire*, č. 207; *Navarra proti Francúzsku*, rozhodnutie z 23. 11. 1993, *Annuaire*, č. 273-B a ďalšie).

Pri skúmaní konkrétnych okolností danej veci pozornosti ústavného súdu neušlo, že o osobnej slobode sťažovateľa bolo po podaní sťažovateľa z 22. januára 2015 následne okresným súdom (sudcom pre prípravné konanie) rozhodované a rozhodnuté 13. februára 2015 uznesením sp. zn. 33 Tp 13/2015, ku ktorému došlo na základe žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu podanej prostredníctvom jeho obhajcu, v ktorej tento mal uviesť, že:

„... od posledného rozhodovania súdu o väzbe bolo vo veci vykonaných množstvo vyšetrovacích úkonov a ani toto rozsiahle dokazovanie nepreukázalo existenciu konkrétnych skutočností, ktoré by v zmysle zákonných kritérií potvrdzovali dôvodnosť trvania väzby. Konštatoval, že u neho nie je daný ani jeden z dôvodov väzby podľa § 71 odsek 1 písmeno a), písmeno b), písmeno c) Trestného poriadku, pre ktoré bol vzatý do väzby a väzbu tak označil za nezákonnú. Poukázal na to, že väzba má trvať len nevyhnutnú dobu a že súd by mal pri posudzovaní primeranosti dôvodov a dĺžky trvania väzby tiež skúmať, či prevažuje verejný záujem držať osobu vo väzbe nad právom takej osoby na slobodu. Ďalej uvádzal, že nebolo podľa neho preukázané nič z toho, čo by zakladalo u neho dôvody väzby, a preto

žiadal, aby bol z väzby prepustený, alebo aby mu súd väzbu nahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.“ (citované z uznesenia okresného súdu sp. zn. 33 Tp 13/2015 z 13. februára 2015).

Okresný súd označeným uznesením podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol a zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku rozhodol, že s ohľadom na osobu sťažovateľa a povahu prejednávaneho prípadu nie je možné dosiahnuť účel väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú odôvodnil jednak sám, ako aj prostredníctvom svojich obhajcov. Krajský súd o opravnom prostriedku sťažovateľa rozhodol uznesením sp. zn. 4 Tpo 25/2015 z 26. marca 2015 tak, že ho podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Obe rozhodnutia všeobecných súdov sťažovateľ napadol sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy doručenu ústavnému súdu 16. apríla 2015, a to pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorú ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 431/2015-15 z 8. septembra 2015 odmietol v relevantnej časti (vo vzťahu k aktuálnej sťažnosti) pre zjavnú neopodstatnenosť.

Rovnako o osobnej slobode sťažovateľa – o zákonnosti väzby – bolo rozhodované a rozhodnuté aj uznesením okresného súdu sp. zn. 33 Tp 107/2015 z 26. júna 2015, a to na základe návrhu krajskej prokuratúry na predĺženie lehoty trvania väzby okrem iných obvinených aj sťažovateľa. Okresný súd (sudkyňa pre prípravné konanie) týmto rozhodnutím podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku predĺžil lehotu väzby okrem iných aj sťažovateľa do 13. novembra 2015. Sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu krajský súd uznesením č. k. 4 Tpo 52/2015-159 zo 6. júla 2015 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. Aj tieto rozhodnutia sťažovateľ napadol sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy pre namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru. Ústavný súd

o sťažnosti sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. I. ÚS 456/2015-15 zo 4. novembra 2015 tak, že ju odmietol.

Pre úplnosť je potrebné dodať, že sťažovateľ žiadal o prepustenie z väzby na slobodu aj podaním zo 4. mája 2015, o tej však všeobecné súdy nerozhodovali z dôvodu, že túto sťažovateľ 12. mája 2015 vzal späť, čo okresný súd vzal na vedomie uznesením sp. zn. 33 Tp 77/2015 z 13. mája 2015.

Ako z uvedeného skutkového stavu vyplýva, „*Sťažnosť na postup vyšetrovateľa, dozorujúceho prokurátora, na preťahy v konaní, na sudkyňu pre prípravné konanie a porušovanie ustanovení Trestného poriadku*“ z 22. januára 2015 bola krajskej prokuratúre doručená 20. februára 2015. V tom čase prebiehalo konanie o inej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej na prvom stupni už bolo rozhodnuté (uznesenie okresného súdu sp. zn. 33 Tp 13/2015 z 13. februára 2015) a pokračovalo na druhom stupni (konanie vedené krajským súdom pod sp. zn. 4 Tpo 25/2015 skončené uznesením z 26. marca 2015). Je prirodzené, logické a racionálne, že osoba, o slobode ktorej prebieha relevantné konanie, vo svojom vlastnom záujme má využiť a je predpoklad, že aj využije v tom čase všetky dostupné a známe dôkazy a tvrdenia slúžiace na jej prospech. Ústavný súd nemá dôvod pochybovať, že aj v danom prípade tak sťažovateľ urobil a v následných konaniach o väzbe predniesol všeobecnému súdu tie skutočnosti, ktoré obsiahol už v podaní z 22. januára 2015. Svedčí o tom okolnosť, že v sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľ netvrdí, že by na otázky uvedené v podaní z 22. januára 2015 absentovali odpovede na nasledujúcich rozhodnutiach všeobecných súdov o jeho osobnej slobode (navyše z hľadiska zákonnosti väzby boli tieto rozhodnutia podrobené prieskumu ústavného súdu). Rovnako v sťažnosti chýba akákoľvek zmienka o tom, že by sťažovateľovi na prednes svojich požiadaviek a dôvodov nebol zo strany konajúcich súdov daný priestor.

Z uvedeného jednoznačne a nepopierateľne vyplýva, že o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa po podaní jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 22. januára 2015 (odhliadnuc od jej označenia a adresovania) bolo niekoľkokrát rozhodované. Je tiež bez akýchkoľvek pochybností, že sťažovateľ nielen prostredníctvom svojich obhajcov, ale

aj sám osobne mal možnosť v prebiehajúcich konaniach po podaní jeho sťažnosti „na postup vyšetrovateľa, dozorujúceho prokurátora, na prietahy v konaní, na sudkyňu pre prípravné konanie a porušovanie ustanovení Trestného poriadku“ vzniesť nielen námietky proti samotnému ponechaniu jeho osoby vo väzbe, ale aj námietku, že o ním podanej žiadosti dovedy rozhodované a rozhodnuté nebolo. Ústavný súd sa nemôže ubrániť podozreniu, že sťažovateľ účelovo svoje základné právo na osobnú slobodu pred príslušnými (k tomu prvotne povolanými) orgánmi verejnej moci (či už orgánmi činnými v trestnom konaní, alebo súdmi) neuplatnil v jemu dostupnom rozsahu. Podanie aktuálnej sťažnosti sa preto vzhľadom na dosiaľ uvedené javí ako účelové. Sťažovateľ v priebehu prípravného konania mal niekoľko príležitostí namietať skutočnosti, ktoré predstrel ústavnému súdu, avšak zrejme tak ani v jednom prípade neurobil. Pritom ak sa chcel úspešne domáhať ochrany svojho základného práva na osobnú slobodu v konaní pred ústavným súdom, uvedené príležitosti bol povinný využiť, pretože v prvom rade sú to všeobecné súdy, ktoré sú oprávnené, ale aj povinné, poskytovať základným právam a slobodám ochranu.

Pokiaľ ide o námietku odňatia možnosti periodickej kontroly zákonnosti pozbavenia osobnej slobody sťažovateľa, ústavný súd poznamenáva, že tomuto jeho tvrdeniu nezodpovedá ani odôvodnenie sťažnosti podanej ústavnému súdu a ani opísaný skutkový stav. Sťažovateľ uvedené tvrdí s poukazom na ustanovenie § 79 ods. 3 poslednú vetu Trestného poriadku čisto iba v hypotetickej rovine. Pritom reálny postup a konanie orgánov činných v trestnom konaní ani súdov ničím nenasvedčuje, že by akýmkoľvek spôsobom bránili sťažovateľovi podávať ďalšie žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu (napr. žiadosť zo 4. mája 2015, o ktorej nebolo rozhodované z dôvodu, že ju sťažovateľ vzal späť).

Ústavný súd na základe všetkých dosiaľ uvedených skutočností dospel k záveru, že účel čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorým je umožniť osobe pozbavenej osobnej slobody domáhať sa toho, aby súd preskúmal, či je toto pozbavenie slobody zákonné, bol v danej veci sťažovateľa naplnený, a to aj so splnením požiadavky zabezpečenia možnosti domáhať sa takejto kontroly opakovane v určitých primeraných intervaloch. S ohľadom na konkrétne

okolnosti tohto prípadu k porušeniu čl. 5 ods. 4 dohovoru (ale ani čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy) nedošlo, pretože právo garantované týmto ustanovením bolo sťažovateľovi zabezpečené v inom (časovo konkurenčnom) konaní o jeho ďalšej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu (s obsahovo zhodnou argumentáciou), ako aj v konaní o predĺžení lehoty trvania väzby na základe návrhu príslušnej prokuratúry, v rámci ktorých bolo sťažovateľovi umožnené predložiť všetky jemu známe argumenty proti jeho ponechaniu vo väzbe. V rámci tohto iného konania došlo k účinnej ochrane zákonnosti väzby sťažovateľa, bola zabezpečená procesná spravodlivosť a sťažovateľovi bola daná primeraná súdna odpoveď vo vzťahu k dôvodom pozbavenia jeho osobnej slobody.

Ako už bolo uvedené, za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vytykávaným z jeho strany dotknutému orgánu verejnej moci svojím konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08, I. ÚS 59/2016).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti, najmä s prihliadnutím sa konkrétne okolnosti preskúmvanej veci ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Pv 403/15/4402 ani postupom krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 66/2013/4400 nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy ani práva na slobodu zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru, preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola ako celok odmietnutá bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími procesnými požiadavkami v nej uvedenými, rozhodovanie o ktorých je

podmienečné vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2016